

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂRE nr. 779

din 04 iulie 2018

Cu adresa înregistrată la Consiliul Superior al Magistraturii sub nr. 12767/13.06.2018, Asociația Forumul Judecătorilor din România a înaintat Plenului cererea de apărare a independenței sistemului judiciar, fiind solicitată și suplimentarea ordinii de zi a ședinței Plenului Consiliului din data de 14.06.2018.

Cererea a fost însușită de un număr de 1104 judecători, procurori, magistrați-asistenți și auditori de justiție.

În motivarea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar s-a susținut că este necesară intervenția neîntârziată a Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate de garant al independenței justiției, pentru a stopa atacurile fără precedent ale reprezentanților de seamă ai puterii legislative și ai puterii executive, la adresa judecătorilor și procurorilor, materializate în discursurile unor lideri politici din data de 9 iunie 2018, respectiv data de 10 iunie 2018.

În cuprinsul cererii, au fost evocate fragmente din discursurile unor lideri politici, susținute atât în contextul mitingului organizat la data de 9 iunie 2018 de Partidul Social Democrat, intitulat „Stop abuzurilor din justiție”, cât și în cadrul unei emisiuni tv din data de 10.06.2018.

S-a mai arătat că, în condițiile în care organizatorii mitingului sunt persoane aflate în diverse proceduri judiciare penale, iar mesajele au vizat în mod expres justiția, cu motivarea devoalată ca puterea politică să primeze asupra independenței instituțiilor „nereformate”, apelul la încetarea așa-ziselor „abuzuri” nu reprezintă decât o formă de presiune asupra magistraților care au în lucru dosare penale, chiar în etapa deliberării, ceea ce constituie un precedent extrem de periculos, ce nu poate rămâne nesancționat în condițiile legii.

Duritatea discursului politic, pornind de la catalogarea magistraților, în cadrul unor afirmații generalizatoare, drept „corupți”, „staliști”, „securiști”, „torționari”, culminând cu denumirea absolut inacceptabilă de „șobolani”, reprezintă, în opinia semnatarilor cererii, un derapaj extrem de grav de la principiile democrației, iar întregul „scenariu” al mitingului politic, „recuzita” utilizată și așa-zisă „voință a poporului” de a fi ocoliți „cei aleși” de mijloacele legale de atragere a răspunderii penale, asociate cu declarația de „luptă în stradă”, „până la capăt” conturează imaginea unei amenințări grave la independența justiției.

S-au evidențiat, totodată, în cuprinsul cererii, acuzațiile acreditate de liderii politici, respectiv: lipsa de integritate, de profesionalism și de independență a unei părți importante a magistraților ce compun sistemul judiciar, prin susținerea existenței unui așa-zis „stat paralel”, din care fac parte magistrați „corupți”, „staliști”, „securiști”, „torționari”, precum și funcționarea anormală și incorectă a sistemului judiciar, în sensul că procurorii ar instrumenta dosarele penale în mod preferențial, doar pe baza unor denunțuri obținute prin șantaj sau presiuni, și nu în baza unor probe administrate legal.

De asemenea, titularii prezentei solicitări au considerat că referirile simbolice la grupări teroriste („Brigăzile roșii”) și amenințările voalate ori directe reprezintă o formă de presiune și o tentativă de intimidare a corpului magistraților, nepermisă într-o societate democratică.

Nu în ultimul rând, în motivarea cererii, s-a subliniat că afirmațiile din cadrul mitingului „Stop abuzurilor din Justiție”, prin raportare la calitatea persoanelor care le-au făcut, la faptul că mitingul a fost difuzat pe majoritatea posturilor de televiziune și la legislația incidentă, au avut ca urmare discreditarea modului de funcționare a sistemului

judiciar în ansamblul său și compromiterea, din punct de vedere profesional și moral, a corpului magistraților, modalitatea de exprimare generând un dubiu greu de înlăturat cu privire la independența magistraților, cu consecința afectării imaginii sistemului de justiție. De altfel, s-a susținut că afirmațiile liderilor politici – reprezentanți ai unei puteri a statului, chiar în situația în care au calitatea de inculpat sau condamnat penal, la adresa justiției, în maniera menționată, pot aduce, inevitabil, atingere principiului constituțional al separației puterilor în stat, cu consecința afectării prestigiului justiției și, implicit, a independenței și reputației magistraților. Or, puterea judecătorească ar trebui să fie independentă, ceea ce implică existența unor anumite garanții față de celelalte puteri ale statului, pentru a se evita politizarea și pentru a apăra independența și imparțialitatea magistratului.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 1 alin.(4), 30, 31 și 133 alin.(1) din Constituția României; art.1 alin.(1) din Legea nr. 317/2004, pe principiile independenței și imparțialității magistraților consfințite prin art. 124 alin.(3) și art. 132 alin.(1) din Constituție, art.2 alin.(3) și art.3 alin.(1) din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 alin.(2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, dar și pe reglementările internaționale (Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților, Recomandarea (94) 12 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994, Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 și Recomandarea (2000)19 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală, adoptată la data de 06 octombrie 2000 la cea de-a 724-a reuniune a delegațiilor miniștrilor) și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Barfod c. Danemarcei, cauza Prager și Oberschlick c. Austriei).

În raport de toate aspectele semnalate, Asociația Forumul Judecătorilor din România a solicitat sesizarea Consiliului Național al Audiovizualului, Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării și a altor autorități publice competente.

În data de 14 iunie 2018, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, după suplimentarea ordinii de zi a acestei ședințe, cu 10 voturi pentru și 9 voturi împotriva, a hotărât amânarea analizării cererii de apărare a independenței sistemului judiciar, cerere însoțită de președintele Consiliului, apreciind că este necesar un interval de timp pentru studierea tuturor aspectelor invocate.

Printr-o cerere completatoare, înaintată la data de 04.07.2018 Consiliului Superior al Magistraturii, s-a precizat că s-a mărit numărul judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți și auditorilor de justiție care și-au însoțit cererea Asociației Forumul Judecătorilor din România de apărare a independenței sistemului judiciar, fiind atașată o nouă listă cuprinzând un număr de 1502 persoane.

Analizând cererea Asociația Forumul Judecătorilor din România, însoțită de către un număr de 1504 judecători, procurori, magistrați-asistenți și auditori de justiție, precum și de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii și văzând înscrisurile atașate, se reține următoarea situație de fapt:

La data de 9 iunie 2018 a avut loc mitingul organizat de Partidul Social Democrat, intitulat „STOP ABUZURILOR DIN JUSTIȚIE”. Cu această ocazie, diverși lideri politici au susținut discursuri publice, în cuprinsul cărora se regăsesc afirmații, precum:

- Domnul Liviu Ioan Adrian Pleșoianu, deputat PSD, ora 20.46 : „Aștept de un an și jumătate să se audă adevărata majoritate. Am o veste: chiar în aceste clipe, niște persoane - Kovesi, Iohannis, Coldea, Maior și toți securiștii lor s-au închis într-o sufragerie. Văd ce facem noi aici și le e frică. Într-o țară liberă, nu oamenilor, nu poporului trebuie să îi fie frică, torționarilor trebuie să le fie frică”.

- Domnul Călin Constantin Anton Popescu Tăriceanu Președintele Senatului, ora 20.59: „Ne luptăm cu un fenomen care amenință democrația noastră, care amenință libertatea noastră, independența noastră și acesta este statul paralel omniprezent în politică, în economie, în mass media și în justiție. (...) O democrație adevărată înseamnă o justiție independentă și corectă, o democrație adevărată înseamnă separația puterilor în stat, (...) și faptul că suntem cu toții egali în fața legii. Nimeni nu este mai presus de lege. (...) Vreți să trăiți din nou într-un stat polițienesc unde unul din

trei români sunt supravegheați?(...)Atunci explicați-mi ce-a fost în mintea SRI-ului și DNA-ului ca să ne transforme pe toți în ținte și să ne vâneze, în loc să-i vâneze pe adevărații dușmani ai României. (...)Din 2008 până în ziua de astăzi mii de români au căzut victime ale noii securități. Fac un apel către toți cei care sunt acoperiți...acoperiții din justiție...tuturor le cer curajul să fie parte a schimbării și a reconcilierii în această țară. (...)”;

- Domnul Matei Brătianu, lider sindical, ora 20.12: „(...) Puterea, așa cum știți cu toții, poate fi exercitată cu bună credință și vorbesc în special de puterea judecătorească, de judecători și de procurori, cu bună credință, cu profesionalism, în slujba adevărului și iubind oamenii, ceea ce fac 90% dintre magistrați, sau cu rea credință, cu răutate, la ordin, din plăcere sau din amândouă, ceea ce se întâmplă cu 10% dintre procurori și dintre judecători, dar ceea ce distruge vieți, ați văzut la început pe ecran: distruge vieți, familii, instanțe corupte, care au primit ordin securist, au închis firme, au închis întreprinderi, au lăsat sute și mii și zeci de mii de oameni fără serviciu. Împotriva acestor abuzuri suntem cu toții aici (...)”

- Doamna Mariana Rarinca, ora 21.17: „(...) Știți că am fost închisă mai bine de șase luni de zile. Asta pentru că mi-am cerut drepturile de la Livia Stanciu, Livia Stanciu fiind președinta Înaltei Curți de Justiție și Casație, o persoană care ar fi trebuit să fie mai presus de orice. Ea, în loc să-și plătească datoria, a preferat să mă arunce în închisoare. (...) Vreau să vă spun că, în cazul meu, procurorii DNA au încălcat decizia Curții Constituționale. Procurorii au hăituit judecătorii care m-au achitat, au mers până acolo încât au furat dosarul din arhivă ca să mă poată judeca un complet prietenos lor. Oricare dintre dumneavoastră puteți păși așa ceva. Am auzit discuții: <Domne, dacă n-au făcut nimic, na, cum să pățesc>. Ba da. Statul paralel nu are nevoie de motive. (...) Luptăm pentru o justiție dreaptă, independentă. Atunci când intrăm în sala de judecată să știm că avem în față un judecător corect, nu să ne rugăm la Dumnezeu, la toți sfinții, să ne dea Dumnezeu un judecător care să ne judece corect.”

- Doamna Olguța Vasilescu, ministrul muncii și justiției sociale, ora 21.23: „(...) Am venit astăzi în fața dumneavoastră să vă spun cum arată statul paralel pentru că eu m-am întâlnit cu el, l-am cunoscut. M-a vizitat acasă, mi-a venit ca musafir nepoftit

la primărie, l-am văzut în birourile DNA, de unde am ieșit cu cătușe și ați văzut rulând pe ecrane aici că am fost acuzată de luare de mită, luare de mită care n-a însemnat nici bani, nici alte bunuri, ci capital de imagine. Cu alte cuvinte: au încredere oamenii în tine... la pușcărie. Am fost umilită, acuzată pe nedrept, așa cum v-am spus. (...) Ce am pățit noi se poate întâmpla oricui. Ce înseamnă statul paralel (...) înseamnă camere de luat vederi puse în dormitor, înseamnă urmărire prin gps, înseamnă interceptări de telefoane, nu numai pe tine, dar și pe toată familia ta și pe toți conșcuții tăi, înseamnă familii traumatizate, înseamnă umilință, înseamnă călcarea în picioare a tuturor drepturilor elementare. Și statul paralel are un chip: în spatele lui, în spatele acestui chip se ascund ... procurori care falsifică probe..."

- Doamna Viorica Dăncilă, premierul României, ora 21.27: „ (...) Abuzurile din justiție trebuie să fie stopate. (...)”

- Domnul Liviu Nicolae Dragnea, Președintele Camerei Deputaților, ora 21.33: „Au trecut 3 ani și jumătate de când regimul Băsescu, cel care a construit acest sistem, a plecat, dar instrumentele lui au rămas, dragii mei. Sigur că poate unii ar vrea să știe: Care sunt instrumentele care au rămas? Răspunsul nu e complicat. Să le luăm pe rând. Procurorii corupți au rămas. I-ați văzut la televizor fabricând dosare, falsificând declarații, i-ați ascultat amenințând martori. Șefa DNA a rămas. Ați auzit-o cerând procurorilor capete mari. Ați auzit-o cerând să facă dosar premierului României. Ați văzut-o anchetând Guvernul doar pentru simplul fapt că guvernează. Ați văzut-o arestând și umilind zeci de oameni, care apoi au fost achitați. (...) Magistrații sub acoperire au rămas. Pe ei nu-i vedeți, dar vă doresc din toată inima să nu ajungeți să-i cunoașteți. Ce a mai rămas? A mai rămas obiceiul de a folosi serviciile secrete și justiția în scopuri politice, adică să-i pună președintelui la picioare capetele adversarilor politici. (...) Au mai rămas protocoalele secrete și protocoalele secrete între servicii și parchete, între securitate și curțile de justiție. Au mai rămas șantajul și amenințarea. (...) Staliști și securiști vor să ne transforme pe toți într-un popor de denunțatori, să ne denunțăm, să ne acuzăm, să ne învinuim între noi pentru lucruri pe care nu le-am făcut. Suntem îndemnați, amenințați, șantajați să depunem denunțuri împotriva rudelor, împotriva prietenilor, împotriva colegilor sau chiar împotriva unor oameni pe care nu i-am văzut

niciodată. E un plan odios, de dezbinare și de învrăjbire a societății românești. Este însă un plan abil de insinuare a terorii că oricine, oricând poate fi luat, a fricii că oricine, oricând poate fi transformat în suspect sau în vinovat. Oameni buni s-a mers mult prea departe. Când într-o țară delațiunea ajunge să țină loc de probe, iar denunțul ajunge să fie prefața unei condamnări, atunci întreaga societate devine prizoniera terorii. (...) Nimeni nu e la adăpost. Oricine, absolut oricine azi în România poate fi vizat de un denunț care să-i aducă o arestare sau o condamnare... Iar dacă ai ghinionul să cunoști pe cineva, să vorbești cu cineva, să fii prieten cu cineva care este în vizorul statului paralel, atunci o să fii chemat să devii denunțator, să-ți denunți prietenul sau cunoștința. Pentru ei, oameni buni, nu mai contează adevărul, nu mai contează realitatea, nu contează nici drepturile, nici libertățile noastre, contează doar denunțul, contează povestea inventată, proba falsificată, interceptarea măsluită, dar vă întreb: putem opri toate aceste lucruri? (...) Toți am plătit și încă plătim din propriul buzunar amenzi CEDO de milioane de euro pentru abuzurile unor procurori staliști. (...) De aceea vor să ne îndepărteze de la putere prin forță, prin presiune, prin amenințări, prin abuz, prin dosare fabricate. (...) Ce ar trebui să facem noi, să stăm cu mâinile în sân? N-am auzit. Să stăm cu mâinile în sân? (...) Să lăsăm justiția așa cum a aranjat-o Macovei? Asta e răspunsul: nu! Oameni buni nu mai putem accepta aceste lucruri. Trebuie să spunem stop, gata cu abuzurile, cu denunțurile, gata cu securitatea, gata cu anchetele de tip sovietic, gata cu poliția politică. Ajunge! (...) Am fost întrebat de ce am ales culoarea alb. Pentru că albul simbolizează curățenia, oameni buni. Și noi asta facem. Curățăm țara de mizeria împrăștiată de acești șobolani. (...) Noi luptăm pentru dreptate și democrație. (...) Noi luptăm pentru drepturile și libertățile omului. (...) Le-am cerut mereu să nu mai incite la proteste, le-am cerut mereu să nu mai manipuleze oamenii pentru a le apăra acest sistem, acest sistem corupt, odios, toxic, care ne otrăvește societatea și care sugrumă țara, dar n-au vrut. (...)"

Înregistrarea mitingul sus-amintit se regăsește pe portalul de internet <https://www.youtube.com/watch?v=wEyIhQsYQec>.

În cadrul emisiunii "Ediție Specială", difuzată pe postul de televiziune Antena 3, la data de 10.06.2018, domnul Liviu Nicolae Dragnea, Președintele Camerei Deputaților, a susținut următoarele:

"Noi am făcut mitingul ăsta din mai multe motive. Primul motiv, cel mai puternic motiv, este de a protesta puternic împotriva acestui sistem odios, nenorocit, pe care-l gestionează o mână de securiști, o mână mai mare (...) prin uneltele pe care le au: șefii parchetelor..."

„Ce pot să vă spun cu siguranță...că este o comandă foarte fermă. Adică nu întâmplător a fost pus imediat Horodniceanu să gestioneze interimar postul de șef al DIICOT, pentru că nu era obligatoriu să-l pună tot pe el. Aia a fost făcută ordonat. Te mai ținem, fă ceva cu aia. Eu am spus-o și v-o mai spun și dumneavoastră. Sper să nu fie niciun procuror care să riște atât de mult încât să dea curs la această demență. Pentru că este o demență. (...) Foarte mulți procurori riscă să plătească greu. (...) Frica pe care o au îi face să nu-și mai ia nici un fel de măsură de siguranță, să nu mai aibă niciun fel de rațiune, pentru că se strânge funia, se apropie de par. Sunt unii care încearcă să se depărteze de această zonă otrăvită, gen Uncheșelu, care a fugit la Craiova, sunt alții care nu vor să mai participe la aceste execuții și la aceste abuzuri, cum să spun...transparente...și sunt alții care ori de frică ori că așa simt ei, rămân acolo ca amazoanele până când moare și ultimul dintremă rog, „moare” simbolic, din statul paralel. Da, au de plătit, pentru că există prevederi în Codul penal foarte clare, sigur care n-au fost aplicate, dar o să fie aplicate și eu vă spun că ajung și la urechile mele, cum probabil ajung și la urechile dumneavoastră, pentru că oamenii au început să vorbească. Din diverse parchete sunt destui care d-abia așteaptă să înceapă să vorbească și să spună. Deci nu cred, nu cred că vor da curs la acea demență, dar, una peste alta, este o acțiune clară, comandă de la Iohannis, fără niciun fel de dubiu, fără nici un fel de dubiu.”

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată „Judecătorul sau procurorul care consideră că independența, imparțialitatea sau reputația profesională îi este afectată în orice mod se poate adresa Consiliului Superior al Magistraturii, care, după caz, poate

dispune verificarea aspectelor semnalate, publicarea rezultatelor acesteia, poate sesiza organul competent să decidă asupra măsurilor care se impun sau poate dispune orice altă măsură corespunzătoare, potrivit legii”.

Potrivit art.75 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, Consiliul Superior al Magistraturii are dreptul și obligația de a apăra judecătoria și procurorii împotriva oricărui act care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea ori ar crea suspiciuni cu privire la acestea. Judecătorii sau procurorii care consideră că independența și imparțialitatea le sunt afectate în orice mod prin acte de imixtiune în activitatea profesională se pot adresa Consiliului Superior al Magistraturii, pentru a dispune măsurile necesare, conform legii.

Articolul 1 alin. (4) din Constituția României consacră principiul separației puterilor în stat - legislativă, executivă și judecătorească.

În vederea respectării acestui principiu constituțional este necesară asigurarea anumitor garanții pentru menținerea premiselor independenței și imparțialității magistratului, în vederea asigurării unui cadru optim în care magistrații să își îndeplinească atribuțiile legale, în afara oricăror presiuni interne sau externe.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.328/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în reglementările internaționale, astfel:

- Codul de conduită judiciară, intitulat și Principiile de la Bangalore, stabilește printre standardele de conduită, aplicabile și sistemului nostru judiciar, prevederi referitoare la independență și imparțialitate: „Independența justiției este premisa statului de drept și o garanție fundamentală a procesului echitabil.”, „Judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv.”,

„Judecătorul nu numai că trebuie să nu aibă legături nepotrivite și să nu fie influențat de puterea executivă și de cea legislativă, ci trebuie să și apară astfel în ochii unui observator rezonabil.”.

- Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU, precizează în cuprinsul pct. 1 că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”. În cadrul acelorași principii, în cuprinsul pct. 2 se menționează că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

- Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, adoptată la Congresul VIII al Organizației Națiunilor Unite prevede la pct. 4 că „statele veghează ca procurorii să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în deplină libertate, fără a face obiectul unor intimidări, hărțuiri, fără a suferi ingerințe nefondate și fără a li se angaja, în mod nejustificat, responsabilitatea civilă, penală sau de altă natură”.

- Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), precizează că „principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”.

- Recomandarea (2000)¹⁹ a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală, adoptată la data de 06 octombrie 2000 la cea de-a 724-a reuniune a delegațiilor miniștrilor, prevede la pct. 11 din capitolul „Relația dintre procurorii publici și puterea executivă și legislativă” se prevede că „statele trebuie să ia măsurile adecvate pentru a se asigura că procurorii publici își pot efectua îndatoririle și responsabilitățile profesionale fără intervenție nejustificată sau expunere la responsabilitatea civilă, penală sau de alt tip”.

- Avizul nr. 17 (2014) al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, Strasbourg 24 octombrie 2014: „Independența judecătorilor este o condiție prealabilă apărării statului de drept și garantării fundamentale a unui proces echitabil.”

- Carta de la Roma (adoptată ca urmare a Avizului nr. 9 din 2014 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni în atenția Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei) arată în cadrul punctelor IV și V: „(...) ar trebui încurajată tendința generală de a întări independența și autonomia efectivă a Ministerului Public. Procurorii ar trebui să fie autonomi în luarea deciziilor și ar trebui să își îndeplinească sarcinile în afara oricăror ingerințe și presiuni externe, conform principiilor separației puterilor și responsabilității.”

Nota explicativă a Cartei de la Roma conține prevederi extinse în cadrul secțiunii 3.1. cu privire la independența procurorilor. Astfel, pct. 33 din documentul menționat arată că: „Independența procurorilor – care este esențială pentru statul de drept – trebuie să fie garantată prin lege la cel mai înalt nivel posibil, într-o manieră similară cu cea a judecătorilor.” Punctul 34 enunță: „Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că este necesar să se amintească faptul că «într-o societate democratică, atât instanțele judecătorești cât și autoritățile responsabile de investigații trebuie să rămână libere de orice presiune politică». Prin urmare, procurorii ar trebui să ia decizii în mod independent și, în timp ce cooperează cu alte instituții, ar trebui să-și îndeplinească sarcinile în afara oricăror presiuni externe sau imixțiuni din partea executivului sau legislativului, în conformitate cu principiile de separație a puterilor și responsabilității.”

„Independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice cât și cele private ale persoanelor în cauză.” (pct. 35 din documentul menționat).

- Avizul nr. 18 (2015) al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, Londra 16 octombrie 2015: „În principiu, cele trei puteri ale unui stat democratic trebuie să fie complementare și niciuna să nu fie “supremă” sau să le domine pe celelalte . (...) Cele trei puteri se sprijină una pe cealaltă pentru a oferi în ansamblu toate serviciile publice necesare într-o societate democratică.” ; „Dar, în opinia CCJE, există o linie clară între libertatea de expresie și critica legitimă pe de o parte, și lipsa de respect și presiunea incorectă asupra puterii judecătorești, pe de altă parte. (...) Puterile executivă și legislativă au obligația de a asigura toată protecția necesară și adecvată atunci când funcțiile instanțelor sunt puse în pericol prin atacuri sau intimidări la adresa membrilor

puterii judecătorești. Comentariile critice neechilibrate ale politicianilor sunt iresponsabile și cauzează o problemă gravă, deoarece pot submina în mod necugetat sau deliberat încrederea publică în puterea judecătorească.”

Independența nu este o prerogativă personală a magistratului, ci o responsabilitate a acestuia, care permite soluționarea unei cauze în mod onest, imparțial, prin analiza obiectivă a probelor, a argumentelor părților și a dispozițiilor legale. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a beneficia de un act de dreptate și constituie un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Independența magistratului presupune o obligație fundamentală a fiecărei persoane care ocupă funcția de judecător de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în judecarea fiecărui caz. De aceea, principiul independenței judecătorului poate fi înțeles doar în legătura cu principiul responsabilității/răspunderii judecătorului pentru calitatea activității sale profesionale, iar echilibrul dintre aceste două principii creează condițiile procesului echitabil.

Obligației magistratului de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în investigarea și judecarea fiecărui caz îi corespunde însă o obligație corelativă a statului de a asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, obligație ce include posibilitatea efectuării unor demersuri în situația în care se identifică derapaje în mesajele transmise cetățenilor, care conduc la diminuarea încrederii în justiție. Prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, independența a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție sau influență externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă, ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Independența judecătorului este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil, iar independența individuală a judecătorilor este garantată de independența sistemului judiciar în ansamblul său.

Independența în justiție are de suferit dacă procesul de efectuare a anchetelor penale sau de luare a deciziilor judecătorești este perceput ca fiind supus unor influențe externe necorespunzătoare.

Prin urmare, scopul unei intervenții a Consiliului Superior al Magistraturii este acela de a asigura condiții optime pentru realizarea actului de justiție, demersul fiind justificat în măsura în care se asigură protecție judecătorului sau procurorului aflat în exercitarea efectivă a atribuțiilor specifice funcției deținute.

Esența conceptului de independență a justiției este reprezentată de teoria separației puterilor, justiția fiind unul dintre cei trei piloni fundamentali într-un stat democratic. Cele trei puteri funcționează ca un sistem de control și echilibru, existând „o nevoie fundamentală de discurs respectuos între toate acestea, care să țină seama atât de separarea necesară, cât și de interdependența necesară între puteri. Rămâne vitală însă condiția ca puterea judecătorească să fie liberă de conexiuni nepotrivite și de influență necuvenită din partea celorlalte puteri ale statului” (Consiliul consultativ al judecătorilor europeni, Londra 2015, paragraful 15).

Potrivit art. 30 alin. 1 și 6 din Constituția României, „libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, scris, imagini, sunete sau alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile, însă libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

Art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că „orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și că „acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”.

Majoritatea drepturilor prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului sunt drepturi condiționale, ceea ce înseamnă că ele permit ingerințe, ce sunt totuși supuse anumitor condiții, ținând cont de natura esențială a libertăților ocrotite.

Libertatea de exprimare prevăzută de art. 10 al Convenției este una dintre aceste libertăți fundamentale, ce are un rol special în orice societate democratică, putând fi

catalogată chiar ca una dintre garanțiile acesteia, o condiție primordială a progresului și a fericirii fiecăruia, așa cum au considerat judecătorii Curții în cauza Handyside c. Regatului Unit, idee reluată apoi, cu grad de principiu, în cauzele ulterioare.

Articolul 10, paragraf 1, al Convenției menționează libertatea de a primi sau comunica informații, ceea ce denotă dublul aspect sub care trebuie privit acest drept fundamental. Pe de o parte, este vorba despre libertatea oricărei persoane de a difuza în mod liber informații, iar, pe de altă parte acest drept se corelează în mod natural cu libertatea de a primi informații, de care ar trebui să se bucure orice cetățean. Sub rezerva limitelor prevăzute de paragraful 2 al articolului 10, această libertate de comunicare a informațiilor trebuie să poată fi exercitată în mod liber, inclusiv în ceea ce privește puterea politică. Desigur, așa cum nicio libertate nu este absolută, pentru a preveni arbitrariul, sunt prevăzute și anumite limite ale exercițiului libertății de exprimare, limite ce decurg din necesara asumare a unei responsabilități pentru orice activitate care ar avea potențialul de a aduce atingere drepturilor altora.

În cauza Feldek contra Slovaciei, Curtea subliniază că *favorizarea liberei dezbateri politice este o caracteristică esențială a unei societăți democratice, astfel că doar considerații foarte puternice pot justifica restrângerea discursului cu caracter politic*. În ochii Curții, veridicitatea unei judecăți de valoare nu poate și nu trebuie demonstrată, mai ales în situația în care se bazează pe informații deja cunoscute marelui public.

În cauza Lesnik c. Slovaciei, Curtea observă că procurorii fac parte din sistemul judiciar și există un interes general de a beneficia de încrederea cetățenilor. *Chiar dacă într-o societate democratică cetățenii pot să critice modul de administrare a justiției și funcționarea care participă la realizarea acesteia, această critică trebuie să respecte anumite limite*. În speță, dacă anumite afirmații ale reclamantului pot trece drept judecăți de valoare, acuzațiile de luare de mită și abuz în serviciu depășesc acest nivel al criticii, în condițiile în care nu se bazează pe niciun element de probă.

Totodată, în cauza Skalka contra Polonia, Curtea a apreciat că instanțele nu pot fi ferite de critici asupra soluțiilor pe care le promovează ori a altor aspecte a activităților lor, însă Curtea a considerat necesar să se realizeze o distincție între critică și un limbaj inadecvat.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Pager și Oberschlick contra Austriei, a decis că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

De asemenea, în cauza Stângu și Scutelnicu contra României, s-a reținut de către Curte că „limitele criticii admisibile sunt ca și pentru oamenii politici, mult mai largi în cazul funcționarilor care exercită funcții oficiale. În același timp nu se poate spune că funcționarii se expun cu bună știință unui control atent al faptelor și gesturilor lor, exact ca și în cazul oamenilor politici și doresc atunci să fie tratați pe picior de egalitate cu aceștia din urmă când se pune problema criticării comportamentului lor. În plus funcționarii și mai ales magistrații, pe temeiul obligației lor de a fi rezervați, trebuie pentru a-și îndeplini funcțiile lor, să beneficieze de încrederea publicului fără a fi pe nedrept deranjați. De aceea este posibil să fie necesară protejarea lor contra atacurilor ofensatoare atunci când sunt în funcție.”

Curtea a recunoscut că pot exista cazuri când este necesar ca puterea judiciară să fie protejată împotriva atacurilor distrugătoare, lipsite de fond serios, cu atât mai mult cu cât obligația de rezervă le interzice magistraților să reacționeze. În schimb, ea a subliniat importanța ca cetățenii să obțină informații privind funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică.

Judecătorii și procurorii, în vederea îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere ar putea fi afectată de afirmațiile care pun la îndoială independența lor.

Or, analizând opiniile exprimate în spațiul public de către liderii unui partid politic, atât cu ocazia mitingului „Stop abuzurilor din justiție” din data de 09.06.2018, cât și din cadrul unei emisiuni tv din data de 10.06.2018, din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că au fost depășite limitele menționate în jurisprudența Curții.

Deși Plenul admite că această libertate constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane, limitele extinse ale discursului politic fundamentate pe dreptul

cetățenilor de a fi informați nu pot fi analizate decât prin coroborare cu dreptul magistraților de a li se asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, fără presiuni externe. Mai mult, magistrații, dată fiind obligația lor de rezervă, trebuie să beneficieze de încrederea publicului fără a fi perturbați în mod injust în activitatea judiciară desfășurată cu respectarea principiului supremației legii.

Prin urmare, deși se admite preocuparea legitimă a liderilor politici de natură a contribui la dezbaterile asupra funcționării justiției, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că remarcile proferate, lipsite de suport probator, cu conotații deosebit de grave, de natură penală și folosirea unor expresii injurioase, a unor calificative necorespunzătoare, raportate la întreg corpul profesional, *depășesc limitele unor critici admisibile și constituie, în mod evident, elemente de natură a afecta autoritatea de care magistrații ar trebui să se bucure în exercitarea funcției, cu amplificarea, totodată, a nemulțumirii justițiabililor și a lezării considerabile a imaginii sistemului judiciar.*

De asemenea, *susținerile utilizării unor presiuni, ca practică generalizată de constituire a dosarelor penale, aspecte nesustținute de existența unor condamnări definitive, inoculează ideea unui sistem represiv de plano la nivelul organelor de urmărire penală, sistem căruia orice persoană îi poate cădea victimă.*

Nu în ultimul rând, *referirile la „completele prietenoase” sugerează lipsă de independență și imparțialitate a judecătorilor, fiind acreditată ideea unor soluții „comandate”.*

Limitele libertății de exprimare, folosite în discursurile politice sus-menționate, depășesc proporția justificată de scopul informării publice și sunt de natură a afecta independența sistemului judiciar, astfel că Plenul va admite prezenta cerere, reținând că asigurarea publicării hotărârii pe site-ul Consiliului este în măsură să semnaleze rolul deosebit de important al independenței, imparțialității și reputației profesionale a judecătorilor și procurorilor într-o societate democratică.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 35 lit. f) cu referire la art. 30 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct, cu 15 voturi pentru admitere, 1 vot pentru respingere și 1 vot nul:

PLENUL CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Însușirea cererii de apărare a independenței sistemului judiciar și admiterea acesteia, dat fiind faptul că excesele de limbaj ale unor lideri politici, atât în discursul din cadrul întrunirii publice „Stop abuzurilor din justiție” din data de 09.06.2018, cât și din cadrul unei emisiuni tv din data de 10.06.2018, sunt de natură să afecteze independența sistemului judiciar.

Art.2 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare.

Data în București, la data de 04 iulie 2018

Președinte,

Judecător ~~Simona~~ **Camelia MARCU**

